

Libinfo 2.0

Új technológiák alkalmazása az on-line referenzben az Országos Széchényi Könyvtárban

A könyvtári tájékoztatásnak – „életben maradása” érdekében – alkalmazkodnia kell az új felhasználói igényekhez. A távhasználat terjedésére egyre modernebb kommunikációs technológiák bevonásával szükséges reagálni. A Libinfo könyvtárak közötti együttműködésen alapuló, jól működő on-line tájékoztató szolgáltatás, amelyre új interaktív on-line könyvtári közösséget lehet építeni.

Elsőként a könyvtárosok közti kommunikáció felgyorsítására van szükség: az aszinkron technológia (e-mail) helyett szinkron kommunikációs eszközök, mint például chat vagy on-line telefon alkalmazásával. A hagyományos referenz keretei között egyre több könyvtár rendelkezik már skype-eléréssel, amit a más könyvtárakban dolgozó kollégákkal történő kapcsolattartásra is kiválóan lehet alkalmazni. Ezzel létrejöhet egy olyan virtuális tájékoztatópult, amely a felhasználókkal szintén képes interaktív módon kommunikálni.

Második lépésben a kérdezők számára egyre több lehetőséget kell biztosítani a tájékozódásra új technológiák alkalmazásával. A 2007 decemberétől működő új Libinfo-felület magában foglalja a Meebot, egy böngésző alapú multi-protokoll chatet. Előnye többek között abban áll, hogy nem kell újra regisztrálni, amennyiben a használó már rendelkezik regisztrációs kóddal valamely nagyobb chat-szolgáltatónál, például a Jabbernél, a Google chat-nél, az MSN-nél, a Yahoo!-nál vagy ICQ-nál. Az alkalmazást a Libinfo használóinak nem kell installálniuk, a szolgáltatás webfelületéről azonnal lehet használni kérdésfeltevésre (*LibChat*).

A Libinfo által adott válaszok hagyományos forrásokon túl digitális tartalom-szolgáltatásokkal egészülnek ki. Kisebb terjedelmű szövegeket a szolgáltatás felületén keresztül is lehet küldeni, de az Országos Széchényi Könyvtárban – a Libinfo üzemeltetőjénél – folyóiratcikkektől kezdve teljes művekig és a szerzői jog figyelembevételével – sokféle dokumentum digitalizálását lehet megrendelni az **E-könyvek igény szerint (EOD)** és a **MATARKA cikkmásolat-küldő szolgáltatások** keretében. Más tartalomszolgáltató honlapok, webforrások és digitális könyvtárak bekapcsolására is lehetőség van, közvetlen megrendelési lehetőség vagy átirányítás útján (*LibDRM*).

A jövőben egyre inkább lehetőséget kell biztosítani a felhasználók számára, hogy a Libinfo archívumában történő keresés révén újabb tartalmakhoz férjenek hozzá (*LibTár*). Eddig – egy konzorciumi döntés értelmében – ez csak a válaszadók számára volt elérhető. A keresés biztosítása a használók részére azért fontos, mert az oktatási intézményekben a feladatok évről évre ismétlődnek, így a már megválaszolt kérdések újabb diákok számára is hasznosak lehetnek, a szolgáltatás válaszadóinak pedig nem kell újra megválaszolniuk azokat. Ezáltal a Libinfo – eddigi linkgyűjteménye mellett – új adatbázis-funkcióval bővül, amivel a felhasználók

száma jelentősen növelhető. *A tartalomszolgáltatás és a technológiai funkciók kiszélesítésével a Libinfo 2.0 az elektronikus tanulás (e-learning) egyik legmodernebb és leginteraktívabb eszköze lesz.*

A Libinfo 2.0 filozófiájának legnagyobb újdonsága, hogy a használókkal közös tudásbázist lehet építeni. Ily módon a válaszadók és a kérdezők új on-line közösséget hozhatnak létre. A kérdezőknek már jelenleg is módjukban áll bővíteni a linkgyűjteményt (<http://libinfo.oszk.hu/link.php>), más on-line forrásokat ajánlani egy moderátor által ellenőrzött környezetben. Az ajánlások elhelyezését a honlapon a Libinfo moderátor munkatársai végzik, akik idáig csak a kollégák válaszait továbbították a kérdezőknek, saját válaszadásuk mellett.

Újabb lépésben létre lehet hozni egy önkéntes válaszadói közösséget is a felhasználók bevonásával. Az önkéntesek számára regisztrációs felületet kell létrehozni. Az önkéntesek válaszait természetesen ellenőriznék kiküldés előtt.

A Libinfo 2.0 jelenlegi változatát követően az önkéntesek válaszadását kétféleképpen lehetne megoldani: a folyamatban lévő kérdések láthatóvá tétele és megválaszolhatósága (nem végső válasz) révén, a jelenlegi honlapon kialakított környezetben, vagy egy párhuzamos Libinfo-blog kialakításával, amely a megválaszolás alatt álló kérdések mellett a korábbi nemleges válaszokat is tartalmazza, és lehetővé teszi megválaszolásukat az internetezők generációi számára (*LibBlog*).

Végül a Libinfo archívumának hozzáférhetővé tétele a felhasználók számára és az iménti tervek megvalósulása lehetővé tenné egy olyan tudásbázis kiépítését (*WikiLib*), amely a mindenkori kérdések és válaszok – személyes adatoktól mentes – láthatóvá tétele nyomán utólagos válaszokat, kiegészítéseket és felhasználásokat tenne lehetővé.

Az on-line referenz szükségessé teszi a folyamatos alkalmazkodást az új technológiai kihívásokhoz, amelynek segítségével lehetővé válik egy közös tudásbázis építése és egy jól működő, interaktív on-line könyvtári közösség létrehozása, amely az e-tanulás egyik leginteraktívabb eszköze is lesz egyben. E célok a következő, itt bemutatott tervek révén válnának valóra: LibChat (már megvalósult), LibDRM, LibTár, LibBlog és WikiLib elnevezések alatt.

Tóth Ferenc Tibor